

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
AVOKATI I POPULLIT

MEKANIZMI KOMBËTAR PËR PARANDALIMIN E TORTURËS

Adresa: Bulevardi: "Zhan D'Ark" Nr.2
Tiranë, Shqipëri

Tel/Fax: +355 4 2380 300/315
E-mail: ap@avokatipopullit.gov.al
www.avokatipopullit.gov.al

Nr. Prot.
Nr. Dok. 201402222/2

Tiranë ___/___/2015

Lënda : *Rekomandime për inspektimin e bërë në Drejtorinë e Policisë së Qarkut Vlorë dhe Komisaritet në varësi të saj.*

Drejtuar : **Drejtorit të Përgjithshëm të Policisë së Shtetit**
Z.Artan DIDI

TIRANË

Drejtorit të Policisë së Qarkut Vlorë
Z.Jaeld ÇELA

VLORË

Për dijeni : **Ministrit të Punëve të Brendshme**
Z.Saimir TAHIRI

TIRANË

Të nderuar zotërinj,

Avokati i Popullit, në rolin e Mekanizmit Kombëtar për Parandalimin e Torturës në mbështetje të nenit 19/1 të ligjit nr.8454, datë 4.2.1999, "Për Avokatin e Popullit", i ndryshuar, inspektoi në datat 12 dhe 13 Nëntor 2014 Drejtorinë e Policisë së Qarkut Vlorë dhe Komisaritet në varësi të saj.

Inspektimi u krye nga ekspertë të Njesisë për Parandalimin e Torturës Znj. Irena Taga, eksperte ligjore, Alfred Koçobashi, ekspert ligjor dhe Znj. Alma Alibali, mjeke psikiatër.

Grupi i punës inspektoi objektet si më poshtë:

- Drejtorinë e Policisë së Qarkut Vlorë
- Komisaritetin e Policisë Vlorë
- Komisaritetin e Policisë Sarandë
- Komisaritetin e Policisë Delvinë
- Stacioni i Policisë Himarë

Shënime Paraprake

Monitorimi kishte si objekt inspektimin, kryerjen e vizitave, vëzhgimin, mbledhjen dhe vlerësimin e të dhënave, veprimeve dhe praktikave të ndjekura nga policia në përmbushje të standardeve të përcaktuara në Ligjin Nr. 9749, datë 04.06.2007 *“Për Policinë e Shtetit”*, Manualin *“Për Rregullat e Trajtimin e Sigurimin e të Ndaluarve dhe Arrestuarve në Dhomat e Sigurisë në Njësitë Policore”*, dhe marrjen e masave për plotësimin e rekomandimeve të tij”, si dhe të verifikimit të përmbushjeve të rekomandimeve të Avokatit të Popullit lidhur me ndërtimin e dhomave të shoqërimit dhe të sigurisë sipas standardeve ligjore, heqjen nga përdorimi të dhomave që nuk plotësojnë kriteret e domosdoshme, si dhe zbatimin e kërkesave të ligjit gjatë shoqërimit apo ndalim/arrestimit të shtetasve.

Grupi i punës mori informacionin e nevojshëm për kryerjen e detyrës si dhe kontaktoi privatisht me personat e privuar nga liria. Inspektoi ambientet e shoqërimit dhe të sigurisë, zyrat e oficerëve të policisë gjyqësore, si dhe u njoh me të gjithë dokumentacionin e pasqyruar në regjistrat dhe aktet përkatëse.

Në përputhje me metodologjinë e zhvillimit të inspektimit, grupi i punës zhvilloi fillimisht takimin me drejtuesit e këtyre institucioneve dhe u komunikoi atyre qëllimin e vizitës. Nga ana e drejtuesve të këtyre organeve u shpreh gatishmëri për të realizuar të gjitha kërkesat e grupit inspektues. Në vijim të inspektimit, ekipi pati konsultime të frytshme me Shefin e Komisarariatit të Policisë Sarandë, Shefat e Rendit dhe të Sigurisë Publike në Komisarariatet e Policisë Vlorë dhe Delvinë si dhe me zyrtarë të tjerë të këtyre njësive policore.

Në bisedë me personelin e policisë, grupi monitorues u njoh me nivelin e zbatimit të detyrave të lëna në kuadër të tërheqjes së vëmendjes nga ana e Drejtorit të Përgjithshëm të Policisë lidhur me institutin e shoqërimit dhe respektimin e të drejtave të personave të shoqëruar, në ambientet e Policisë së Shtetit drejtuar Drejtorive të Policisë në Qarqe me anë të dok. Nr. 4577 prot. datë 18.09.2014. Përgjatë inspektimit grupi i punës konstatoi se, megjithëse në këtë Drejtori Policie ishin marrë disa masa, vazhdonin të ishin prezente disa problematika dhe konkretisht:

Kushtet e ambienteve të shoqërimit

Në Komisarariatet e Policisë Sarandë dhe Delvinë dhomat e vjetra të shoqërimit janë nxjerrë jashtë funksionit me Urdhër Nr.239, datë 28.05.2012 të Drejtorit të Përgjithshëm të Policisë së Shtetit, në zbatim të rekomandimeve të bëra nga Avokati i Popullit në vite. Mbajtja dhe trajtimi i personave të shoqëruar në këto komisariate policie sipas Urdhrit do të kryhej në ambientet e zyrave të punonjësve të policisë, të përcaktuar në këtë urdhër, në një kohë sa më shpejtë të jetë e mundur dhe jo detyrimisht 10 orë. Po ashtu në Urdhër specifikohet se personat nuk duhet të qëndrojnë të mbyllur dhe pa prezencën e punonjësit të policisë.

Në Stacionin e Policisë Himarë kishte vetëm një dhomë shoqërimi, me dimensione 3x3m, me dritare me dimensione 80x50cm, derë hekuri me dryn dhe shul, pa ndriçim nga rrjeti, pa ngrohje, të pa lyer dhe të papastër. Dhoma e shoqërimit nuk ishte e pajisur me orenditë e nevojshme si tavolina, karrige apo stola për qëndrimin ulur të shtetasve të shoqëruar. Sipërfaqja dhe hapësira e dhomës së shoqërimit nuk ishte e bollshme për qëndrimin e personave si dhe nuk kishte dritare për realizimin e ajrimit e ndriçimit të plotë natyral. Pavarësisht se kjo dhomë e vjetër e shoqërimit ishte nxjerrë jashtë funksionit me Urdhër Nr.239, datë 28.05.2012 të Drejtorit të Përgjithshëm të Policisë së Shtetit, ajo vazhdonte të përdorej edhe në ditën e inspektimit.

Në Komisariatit e Policisë Vlorë, mjediset e shoqërimit janë në katin e parë të një godine dy kateshe, jashtë ndërtesës së Komisariatit të Policisë. Ambienti i shoqërimit kishte një paradhomë dhe dhomë, me dimensione 3.5x3.5m dhe 4x4m, me dritare normale hapësira e të cilave lejonte ajrimin e ndriçimin e plotë natyral. Paradhoma ishte me derë hekuri me shul dhe me dry, me ndriçim nga rrjeti elektrik, e lyer, e pastër, por pa ngrohje. Dhomat ishin të pajisura me orenditë e nevojshme si tavolina dhe karrige për qëndrimin ulur të shtetasve të shoqëruar. Brenda ambientit kishte tualet, i cili ishte jashtë funksionit, pasi nuk kishte ujë dhe pajisjet ishin të dëmtuara. Dhomat nuk ishin të ndara më vete, për femra, meshkuj dhe të mitur, sipas kërkesave të Ligjit Nr.9749, datë 04.06.2007 "*Për Policinë e Shtetit*". Në ambientet e shoqërimit të shtetasve ishin vendosur postera me të drejtat ligjore të personave të shoqëruar. Në momentin e inspektimit kishte 2 persona të shoqëruar.

Përdorimi i ambienteve të papërshtatshme është konstatuar edhe më parë nga institucioni i Avokatit të Popullit gjatë inspektimeve të bëra. Për përmirësimin e kushteve të tyre i janë bërë disa rekomandime Drejtorisë së Policisë Qarkut Vlorë dhe Komisariateve të varësisë, por rekomandimet, megjithëse janë mirëpritur në parim, në realitet nuk kanë gjetur zbatim praktik pasi rezulton se nuk është bërë asgjë konkrete për përmirësimin e tyre.

Kushtet e ambienteve të sigurisë

Në strukturën e Komisariatit të Policisë Delvinë nuk ka ambient të sigurisë dhe personat e ndaluar/arrestuar dërgoheshin në dhomat e sigurisë të Komisariatit të Policisë Vlorë.

Në Komisariatit e Policisë Sarandë dhomat e vjetra të sigurisë janë nxjerrë jashtë funksionit me Urdhër të Drejtorit të Përgjithshëm të Policisë së Shtetit, si ambiente jashtë standardit, në zbatim të rekomandimeve të bëra nga Avokati i Popullit dhe organizmave ndërkombëtarë (CPT). E megjithatë gjatë inspektimit, në një nga dhomat e sigurisë u gjend një person i arrestuar. Punonjësit e policisë pretendonin se ky shtetas qëndronte në këto ambiente, për arsye se këto dhoma së fundmi ishin vënë përsëri në përdorim. Personi i arrestuar do të qëndronte në ato ambiente deri sa të arrinte urdhri i Drejtorit të Përgjithshëm të Policisë së Burgjeve, në të cilin do të përcaktohej I EVP-ja ku ky person do të vuajë masën e sigurisë apo dënimin. Në përgjithësi koha e qëndrimit të këtyre personave të arrestuar, në këto ambiente, varionte nga 5 deri në 15 ditë. Mundësitë e këtij komisarati për t'i dërguar të arrestuarit në

dhomat e sigurisë të Komisarariatit të Policisë Vlorë ishin të pakta për faktin e largësisë dhe se në kushtet aktuale këto ambiente konsideroheshin funksionale për përdorim dhe të ligjshme.

Punonjësit e policisë në Komisarariatit e Policisë Sarandë ishin të bindur se mbajtja e personave të ndaluar/ arrestuar apo të dyshuarve si autorë të veprave penale në ambientet e nxjerra jashtë funksionit nuk përbënte shkelje të urdhrimit të Drejtorit të Përgjithshëm të Policisë së Shtetit nr.239, datë 28.05.2012. Vlenë të theksohet se këto ambiente nuk plotësojnë standardet, pasi nuk ofrojnë një ambient të ndarë më vete për femrat, meshkujt dhe të miturit. Dhoma e sigurisë nuk plotësonte normat dhe parametrat teknikë jetësorë, për një person të arrestuar apo ndaluar, pasi sipërfaqja e përgjithshme nuk ishte 10 metër katror, nuk ishte e ndarë në ambient qëndrimi (dhomë) me sipërfaqe 6 m² dhe paradhomë me sipërfaqe 4 m². Për më shumë mungonin pajisjet dhe orënditë e nevojshme për jetesë si krevat, tavolinë stola etj. Dyshekët, batanijet dhe jastëkët ishin tepër të vjetër dhe të pa pastër. Në dhomë nuk kishte pajisje audiovizive (kamera) për surveimin e mbajtjen në kontroll të personit të arrestuar dhe ndaluar.

Në Komisarariatit e Policisë Vlorë kishte një ambient me dy dhoma sigurie, me dimensione të njëjta 4x3 m, me dritare me dimensione 50x30 cm me zgarë hekuri dhe rrjet teli, me dyer metalike me dry dhe shul. Dhomat kanë një korridor me dimensione 5x1.2 m në hyrje të të cilit kishte dy dyer prej zgarë hekuri.

Dhomat e sigurisë ishin jashtë parametrave të përcaktuara në Ligjin Nr.9749, datë 04.06.2007 "*Për Policinë e Shtetit*" dhe Manualin "*Për Rregullat e Trajtimin e Sigurimin e të Ndaluarve dhe Arrestuarve në Dhomat e Sigurisë në Njësitë Policore*", pasi ambienti nuk ishte i ndarë më vete për femrat, meshkujt dhe të miturit. Dhomat nuk plotësonin normat dhe parametrat teknikë jetësorë, pasi mungonin pajisjet dhe orënditë e nevojshme për jetesë si krevat, tavolinë, stola etj. Dyshekët, batanijet dhe jastëkët ishin tepër të vjetër dhe të papastër. Dritaret e dhomave nuk siguronin ajrim dhe ndriçim natyral të plotë. Në ambient nuk kishte pajisje audiovizive (kamera) për surveimin e mbajtjen në kontroll të personit të arrestuar dhe ndaluar. Brenda ambientit kishte një tualet, me dush në gjendje pune, por nuk kishte ujë të rrjedhshëm për t'u larë.

Gjendja në të cilën ndodhej ambienti i sigurisë në Komisarariatit e Policisë Vlorë është tepër shqetësuese, për faktin se në këtë ambient ka një fluks të madh të personave të ndaluar/arrestuar, duke qënë se ai është në funksion të komisariateve të policisë si dhe të stacioneve rajonale të policisë të Drejtorisë së Policisë Qarkut Vlorë.

Punonjësit e policisë të kësaj drejtorie informuan se, për ndërtimin e dhomave të reja të sigurisë, sipas standardeve të përcaktuara në aktet normative, ekzistonte një projekt, por nuk kishte fonde të mjaftueshme për realizimin e tij.

Në momentin e inspektimit në këto ambiente ndodheshin 4 persona të ndaluar/arrestuar, brenda afateve të vlerësimit të masës së sigurisë.

Trajtimi i të ndaluarve/arrestuarve në ambientet e sigurisë

Në Komisarlatin e Policisë Sarandë u konstatua se të ndaluarit/arrestuarit nuk kishin mundësi të bënin dush me ujë të ngrohtë apo akses për larje e pastrim të vazhdueshëm për arsye të mungesës së pajisjeve hidrosanitare në banja.

Të ndaluarve/ arrestuarve nuk u ofrohej mundësia të lexonin shtypin e ditës, i cili mund të sigurohej me shpenzimet e veta. Nuk lejohej dëgjimi i radiove individuale të cilat ushqehen me bateri dhe janë me kufje. Nuk kishte ambient për ushtrimin e rriteve fetare si dhe nuk lejoheshin të mbanin letër dhe laps për të shkruar, pastë e furçë dhëmbësh, pastë rroje, tubet dhe brisqe rroje të klasifikuar. Gjithashtu ata nuk merrnin nga Komisarlati i Policisë sapun, detergjente, letra higjienike, letra për fshirjen e duarve ose peshqirë e mjete të tjera për ruajtjen e higjienës e pastërtisë vetjake e të ambientit ku qëndronin, sipas normave e rregullave për këtë qëllim.

Megjithatë dritaret e dhomave nuk siguronin ajrim normal, nuk ishin krijuar kushte për ajrim e ventilim, që të mundësonin sjelljen e një sasive të mjaftueshme ajri me qëllim qarkullimin e tij. Nuk kishte ambient ajrimi më vete, ndaj personave të ndaluar dhe arrestuar nuk u ofrohej mundësia e ajrimit, sipas gjithë kërkesave të ligjit.

Në Komisarlatin e Policisë Vlorë u konstatua se të ndaluarit/arrestuarit kishin rreth një muaj që nuk trajtoheshin me ushqim, sipas pikës 2.4 të kapitullit “Për trajtimin ushqimor” dhe pikës 16 të kapitullit “Për të drejtat e personave të arrestuar/ndaluar në ambientet e policisë së shtetit”.¹ Mos trajtimi i personave të ndaluar /arrestuar me ushqim nga ana e institucionit kishte ardhur si rezultat i mbarimit të kontratës dhe mos renovimit të saj nga ana e Drejtorisë së Policisë Qarkut Vlorë dhe firmës ofruese të shërbimit ushqimor.

Gjatë gjithë kësaj periudhe të ndaluarit/arrestuarit ishin trajtuar vetëm me ushqimin që u silllej nga familjarët.

Të ndaluarve/arrestuarve iu bëhej kontrolli mjekësor sipas kërkesave të ligjit (brenda 24 orëve) shoqëruar me kartelën mjekësore për secilin. Në organikën e Drejtorisë së Policisë Qarkut Vlorë kishte një mjek të përgjithshëm dhe një ambient (dhomë) të përshtatshëm për të bërë vizita. Medikamentet e

¹ Të përcaktuara në Manualin “Për Rregullat e Trajtimit e Sigurimit e të Ndaluarve dhe Arrestuarve në Dhomat e Sigurisë në Njësitë Policore”, në të cilat thuhet shprehimisht se: “Përgatitja dhe gatimi i ushqimit bëhet në ambiente të posaçme (kuzhina) të drejtorive/komisariateve të policisë ose në ambientet e subjekteve private të kontraktuara për këtë qëllim” si dhe “Të trajtohet me ushqim tre vakte në ditë sipas normave të miratuara për këtë qëllim, si dhe të marrë ushqim shtesë nga familja sipas rekomandimeve të mjekut. Çdo nevojë e veçantë jetike do të këshillohet nga mjeku i njësisë policore”.

kutisë së ndihmës së shpejtë siguroheshin në mënyrë të vazhdueshme me fondet e Drejtorisë së Policisë.

Të ndaluarve/arrestuarve u ofrohej mundësia të lexonin shtypin e ditës, i cili sigurohej me shpenzimet e veta, si dhe u lejohej mbajtja e letrës dhe lapsit për të shkruar, pasta dhe furça e dhëmbëve, pasta e rrojës dhe brisqe rroje të plastifikuar.

Të ndaluarve/arrestuarve nuk u sigurohej nga komisaritet e policisë sapun, detergjente, letër higjienikë, letra për fshirjen e duarve ose peshqir e mjete të tjera për ruajtjen e higjienës vetjake e të ambientit ku qëndrojnë.

Brenda dhomave të sigurisë nuk kishte të vendosur postera për të drejtat e personave të ndaluar dhe arrestuar në gjuhën shqipe dhe në disa gjuhë të huaja.

Ambientet e intervistimit

Në Komisaritin e Policisë Vlorë dhe Sarandë nuk kishte një dhomë për marrjen në pyetje të shtetasve nga përfaqësuesit e akuzës dhe avokati. Në të dy komisaritet nuk kishte një ambient të veçantë intervistimi, të monitoruar, për kryerjen e veprimeve procedurale nga Oficerët e Policisë Gjqësore .

Në zyrat e oficerëve të policisë nuk u gjetën sende apo prova materiale prania e të cilave ekspozon dhunë tek personat me të cilët ata kryejnë veprime procedurale.

Monitorimi i ambienteve të shoqërimit të sigurisë dhe hetimit:

Në asnjë Komisariat Policie nuk ka sistem monitorimi filmik për të mbajtur të survejuar ambientet e shoqërimit, të sigurisë dhe të intervistimit. Vlen të theksohet se Avokati i Popullit e konsideron procesin e monitorimit filmik një element parësor për mbrojtjen e të drejtave dhe lirive të njeriut, pasi ai ka efekt parandalues për kryerjen e veprave të dhunshme dhe të dënueshme, si nga ana e të shoqëruarve, ndaluarve e arrestuarve, ashtu dhe nga vetë punonjësit e policisë së shtetit.

Libri i personave të shoqëruar, ndaluar/arrestuar si dhe trajtimi i të shoqëruarve, ndaluarve/arrestuarve gjatë veprimeve që kryen policia:

Në Stacionin e Policisë Himarë u konstatua se, libri i shoqërimit nuk ishte i ndërtuar sipas kërkesave të përcaktuar në Ligjin Nr. 9749, dt. 04.06.2007 "*Për Policinë e Shtetit*", dhe Manualin "*Për Rregullat e Trajtimit e Sigurimin e të Ndaluarve dhe Arrestuarve në Dhomat e Sigurisë në Njësitë Policore*", pasi ky regjistër ishte i një formati të vjetër dhe përdorej njëkohësisht si për regjistrimin e personave të shoqëruar ashtu dhe për ato të ndaluar/ arrestuar. Si rrjedhojë nuk mund të plotësoheshin të gjitha rubrikat ku duhet të pasqyrohen të dhëna për personat e shoqëruar pasi instituti i shoqërimit ka të tjera specifika dhe kërkesa ligjore nga ai i të ndaluarve/arrestuarve.

Në komisariatit e Policisë Sarandë nuk mbahej regjistër personash të shoqëruar me shpjegimin nga ana e shefit të Komisarariatit se, meqë nuk kishin ambiente të miratuara si dhoma shoqërimi, ky komisarariat nuk realizonte dot shoqërim të shtetasve në kuadër të nenit 11 pika 6 të ligjit “Për Policinë e Shtetit”. Lidhur me këtë praktikë dhe ligjshmërisë së saj, sipas MKPT-së, kërkohet një vlerësim dhe qëndrim i qartë nga ana e Drejtorisë së Policisë së Qarkut Vlorë.

Në Komisarariatet e Policisë Delvinë dhe Vlorë u konstatua se, librat e shoqërimit, ndalimit dhe arrestimit të shtetasve ishin modeluar sipas kërkesave të Ligjit Nr. 9749, datë 04.06.2007 “Për Policinë e Shtetit” dhe Manualin “Për Rregullat e Trajtimit e Sigurimit e të Ndaluarve dhe Arrestuarve në Dhomat e Sigurisë në Njësitë Policore”, pasi në ishin hapur të gjitha rubrikat ku duhet të pasqyroheshin të dhëna për personat e shoqëruar, ndaluar/arrestuar, por u konstatuan se kishin raste që rubrikat e tij nuk plotësohen sipas kërkesave të përcaktuara në ligj. Më konkretisht, rubrika e njoftimit të familjarëve, përsëri nuk plotësohej saktë, pasi shkruhej “u njoftua familja” dhe nuk hidheshin të plotat të dhënat e personit që mori njoftimin. Vlen të theksohet se njoftimi i familjarëve të të shoqëruarit për shoqërimin e tij në polici dhe arsyet ligjore, përbën detyrim ligjor për punonjësit e policisë, i cili është parashikuar në nenin 107 të ligjit “Për Policinë e Shtetit”. Punonjësit e policisë pretendonin se bëhej njoftimi i familjarëve, mirëpo fakti që nuk pasqyrohet në libër ky veprim, lë vend për dyshim të arsyeshëm që ky veprim nuk kryhej.

Në ballafaqimin që grupi i monitorimit i bëri praktikave të punës së policisë me librat e shoqërimit të shtetasve, rezultoi se, në disa raste, janë shoqëruar në polici persona jashtë kriterëve ligjore të përcaktuara në nenet 11/6, 101/1/ “a” dhe “b” dhe 106 të ligjit nr. 9749, dt. 04.06.2007 “Për Policinë e Shtetit”. Vazhdohej të trajtoheshin si të shoqëruar persona që dyshohej se kishin kryer vepra penale si, vrasje, vjedhje, kundërshtim të punonjësve të policisë, persona që ishin në kërkim, persona për shkak të konflikteve midis tyre, për prishje rendi, për rrahje, për dhunë në familje, shkelje të rregullave të qarkullimit rrugor etj, megjithëse këta persona kishin qenë të identifikuar.

Grupet e personave të shoqëruar në mënyrë të paligjshme të konstatuar gjatë inspektimit mund të kategorizohen si më poshtë :

- Persona që kishin kryer apo dyshohej se kishin kryer vepra penale si, vrasje, kundërshtim të punonjësve të policisë, vjedhje, prishje të rendit dhe qetësisë publike, rrahje, dhunë në familje etj. Në këto raste policia duhet të veprojë sipas dispozitave ligjore, neni 253 i K.Pr.Penale.
- Persona për të cilët lind nevoja për të marrë prej tyre informacion për parandalimin e një rreziku, për të identifikuar persona që mund të kenë dijeni për rrezikun apo incidentin dhe për të identifikuar shkelësit e mundshëm të ligjit. Në këto raste nga ana e punonjësve të policisë duhet aplikuar e drejta ligjore për “njoftim për paraqitje në polici”, e parashikuar në nenin 100 të ligjit “Për Policinë e Shtetit” dhe jo të bëhet shoqërimi i tyre në organin e policisë.

- Persona në kërkim. Vlen të theksohet se për këtë kategori personash ndaj të cilëve është nxjerrë urdhër ekzekutimi i një vendimi penal, si dhe në rastet kur një person ka kryer më parë apo dyshohet si autor i mundshëm i një vepre penale (është fjala kur nuk jemi në kushtet e flagrancës), personat duhet të ndalohen sipas neneve 253 dhe 464 të K.Pr.Penale
- Persona të shoqëruar për shkak të një konflikti, veprim i cili nuk është i parashikuar në ligjin “Për Policinë e Shtetit”. Meqenëse qëllimi i shoqërimit nga policia në këtë rast është për parandalimin e ndonjë krimi të mundshëm ndërmjet të konfliktuarve, grupi inspektues nuk i konsideron veprimet e policisë si jo korrekte, por kjo nuk do të thotë që këta persona të trajtohen me statusin e personave të shoqëruar. Personat e kapur në flagrancë gjatë kryerjes së veprës penale apo menjëherë pas kryerjes së saj, duhet të arrestohen menjëherë sipas nenit 251 të K.Pr.Penale dhe pa e mbajtur atë në gjendje shoqërimi 10 orë. Ndërsa ndaj personave që tregojnë rrethana të dobishme për hetimin, nga ana e punonjësve të policisë duhet aplikuar e drejta ligjore e parashikuar në nenin 312 i K.Pr.Penale dhe nenin 100 të ligjit “Për Policinë e Shtetit” duke i thirrur ata me urdhër apo fletë thirrje dhe paralajmëruar për shoqërim të detyrueshëm në rast mosparaqitje pa patur pengesë të ligjshme.

Në shumë raste arsyeja e shoqërimit në Komisarariatet e Policisë vijon të jetë “për verifikim”. Kjo lloj arsyeje e shoqërimit është e përgjithshme dhe ka nevojë që të specifikohet konkretisht se për çfarë verifikimi konkret bëhet fjalë. Nga verifikimet e bëra në librat e shoqërimit dhe pyetja e punonjësve të policisë rezultoi se, arsyeja e shoqërimit shënohet “për verifikim” edhe kur në fakt personi shoqërohet për rastet e tjera përmendura më lart.”

Bazuar në informacionet e marra nga vetë punonjësit e policisë vërehet se të shoqëruarve, në të gjitha organet e policisë u bëhet kontrolli personal dhe u hiqen e bllokohen sendet personale. Ky veprim bie në kundërshtim me nenin 106, pika 3 të ligjit nr. 9749, dt. 04.06.2007 “Për Policinë e Shtetit” në të cilin është parashikuar se: “Punonjësi i policisë bën kontrollin dhe këqyrjen fizike, me qëllim marrjen e masave mbrojtëse ndaj personave të sëmurë mendorë, të dehurve, të droguarve ose ndaj personave me sëmundje ngjitëse”. Ndërsa lidhur me bllokimin e sendeve personale, në nenin 108 të ligjit “Për Policinë e Shtetit” është përcaktuar se: “Sendet mund të bllokohen vetëm nëse është krejtësisht i pashmangshëm evitimi i kërcënimit të çastit ndaj rendit dhe sigurisë publike”.

Gjithashtu, gjatë këtij inspektimi përsëri është konstatuar se në shumicën e Komisariateve të Policisë nuk respektohen kriteret ligjore të përcaktuara në ligjin nr. 9749, dt. 04.06.2007 “Për Policinë e Shtetit” dhe Kodin e Procedurës Penale, lidhur me orën e ndalimit apo arrestimit të shtetasve. Duke vendosur në procesverbalet e arrestimit dhe të ndalimit orën e përpilimit të procesverbaleve të arrestimit apo ndalimit dhe jo orën faktike kur u është privuar liria. Në fakt, atyre nuk u llogaritet në kohën e paraburgimit dhe më pas

edhe atë të vuajtjes së dënimit koha e qëndrimit si të shoqëruar, gjatë së cilës policia bën verifikime apo veprimet e ndryshme procedurale, kohë e cila mund të shkojë deri në 10 orë. Në bazë të neneve 144, 250 të K.Pr.Penale, shënimi në procesverbal i çastit (orës) së arrestimit në flagrancë ose të ndalimit është një element i rëndësishëm mbi bazën e të cilit fillojnë të llogariten efektet e paraburgimit. Ndërsa në bazë të nenit 258 të K.Pr.Penale, nga çasti (ora) e arrestimit ose ndalimit fillon afati i 48-të orëve, brenda të cilës prokurori kërkon vleftësimin e masës së sigurimit në gjykatën e vendit ku është kryer arrestimi ose ndalimi.

Mbajtjen në këtë gjendje punonjësit e policisë e justifikojnë me mendësinë se, *“në qoftë se do t’i arrestojnë personat që në momentin e parë, atëherë nuk mund të kryejnë asnjë veprim procedural për të provuar veprën e kryer”*. Ky qëndrim dhe justifikim nuk ka mbështetje ligjore, përkundrazi bëhet në kundërshtim me dispozitat e K.Pr.Penale. Sipas neneve 30 dhe 294 të K.Pr.Penale, *policia gjyqësore*, atributet e të cilës i kanë edhe punonjësit e Policisë së Shtetit, *“edhe pas referimit të veprës penale te prokurori, ka të drejtë të kryejë me iniciativën e vet funksionet e tij ligjore si, të pengojë ardhjen e pasojave të mëtejshme të veprës penale, të kërkojë autorët e tyre, të kryejë hetime dhe të grumbullojë gjithçka që i shërben zbatimit të ligjit penal”*.

Këto problematika vijojnë të jenë të pranishme pavarësisht rekomandimeve të Avokatit të Popullit dhe Letër-Porosisë së Drejtorit të Përgjithshëm i Policisë së Shtetit Nr. 4577, dt. 18.09.2014 *“Për shoqërimin dhe respektimin e të drejtave të personave të shoqëruar gjatë veprimtarisë së Policisë së Shtetit”*. Në përmbajtje të kësaj të fundit parashikohet që, personat e dyshuar si autorë të veprave penale dhe ata të dënuar me vendim të formës së prerë me burgim në mungesë, të mos trajtohen e mbahen si të shoqëruar, por ndaj tyre të aplikohet menjëherë masa e arrestit në flagrancë apo e ndalimit.

Gjatë intervistave me personat e ndaluar dhe arrestuar grupi i punës një rëndësi të veçantë i kushtoi mënyrës së trajtimit fizik të këtyre personave gjatë qëndrimit në këto ambiente. Gjatë intervistave nuk pati pretendime për ushtrim të dhunës fizike nga punonjës të Policisë së Shtetit në ambientet e dhomave të sigurisë. Sipas informacionit të marrë nga punonjësit e policisë që punojnë në ambientet e sigurisë rezulton se në dhomat e sigurisë mbahen persona të paraburgosur ndaj të cilëve është caktuar masa e sigurimit *“arrest në burg”*, si dhe persona të ndaluar për ekzekutimin e vendimeve penale me burgim të formës së prerë, të dhënë në mungesë. Ata nuk dërgohen në kohë në institucionet e paraburgimit dhe ato të burgimit në varësi të Drejtorisë së Përgjithshme të Burgjeve, për shkak të pengesave që krijon vazhdimisht kjo Drejtori. Koha e qëndrimit të tyre në ambientet e policisë pas caktimit të masave të sigurimit ose pas ndalimit shkon deri në 15 ditë.

Libri i ankesave të qytetarëve të shoqëruar, ndaluar dhe arrestuar është hapur në të gjithë Komisarariatet e Policisë në varësi të Drejtorisë së Policisë së Qarkut Vlorë , por ai nuk është plotësuar është vënë në funksion.

Ndihma juridike dhe psikologjike

Gjatë inspektimit nuk u konstatuan raste kur të ndaluarit/arrestuarit madhorë, që nuk kishin mundësi financiare për të pajtuar një avokat privat dhe kërkonin ndihmë juridike, të jenë pyetur pa praninë e mbrojtësit. Ndërsa për të ndaluarit/arrestuarit e mitur, për të cilët ndihma juridike dhe psikologjike është e detyrueshme u konstatua se në organikën e Drejtorisë së Policisë Qarkut Vlorë është parashikuar një specialist psikolog.

Trajtimi mjekësor i të ndaluarve/arrestuarve

Në organikën e Drejtorisë së Policisë Qarkut Vlorë kishte një mjek i përgjithshëm i cili brenda ambienteve të Komisarariatit të Policisë Vlorë kishte një ambient (dhomë) të përshtatshëm për të bërë vizita.

Gjatë vizitës monitoruese në këtë Institucion dhe bisedat në privatësi me personat në dhomat e sigurisë, u konstatua se mjeku kishte përmbushur detyrën e tij duke kryer vizita mjekësore për të gjithë personat e ndaluar/arrestuar që gjendeshin në Komisariatin Vlorë.

Dhoma e vizitës së mjekut nuk gjendej brenda në regjim, ndaj dhe mjeku ishte i detyruar t'i kryente vizitat e tij ose brenda në dhomat e sigurisë, ose në raste të rralla në dhomën e tij.

Nga këqyrja e dokumentacionit të mjekut u konstatua se ekzistonte regjistri i vizitave mjekësore i cili mbahej me rregull nga ana e tij. Gjithashtu, kartelat mjekësore plotësoheshin për çdo të ndaluar/arrestuar dhe një kopje e tyre mbahej në dhomën e mjekut.

Mbulimi i këtij shërbimi me ilaçe bëhej nga vetë institucioni për sëmundjet kronike dhe kryesisht për ato të urgjencës, por kishte raste të cilët në mënyrë preferenciale, zgjidhnin ta siguronin mjekimin e tyre nga familja.

Në Komisariatin e Policisë Sarandë nuk kishte as dhomë për mjekun dhe as mjek dhe si rezultat nuk realizohej kontrolli mjekësor brenda 24 orëve sipas kërkesave të ligjit pasi ky komisarariat deri para pak kohësh nuk kishte ambiente sigurie të miratuara për mbajtjen e persona të ndaluar/arrestuar.

Në Komisariatin e Policisë Delvinë, nuk ka as dhomë për mjekun dhe as mjek, pasi ky komisarariat nuk ka ambiente sigurie ku qëndrojnë persona të ndaluar/arrestuar.

Me qëllim zgjidhjen e problemeve të mësipërme, bazuar në pikën 3 të nenit 63 të Kushtetutës ku thuhet se: *“Avokati i Popullit ka të drejtë të bëjë rekomandime dhe të propozojë masa kur vëren shkelje të të drejtave dhe lirive të njeriut nga administrata publike”* dhe në bazë të nenit 21/b të Ligjit Nr.8454 dt.04.02.1999 *“Për Avokatin e Popullit”*, i ndryshuar, ku përcaktohet se: *“Avokati*

i Popullit paraqet rekomandime për vënien në vend të së drejtës së shkelur tek organi administrativ, që, sipas tij ka shkaktuar shkelje të të drejtave dhe lirive”,

REKOMANDOJMË:

1. Marrjen e masave për ndërtimin e ambienteve të shoqërimit në Komisaritet e Policisë Vlorë, Sarandë dhe Delvinë dhe Stacionin e Policisë Himarë sipas kërkesave të ligjit nr.9749, datë 04.06.2007 *“Për Policinë e Shtetit”*, duke krijuar ambiente të përshtatshme, dinjitoze, të pajisura me orenditë e nevojshme për qëndrim, të ndara më vete për femra, meshkuj dhe të mitur.
2. Marrjen e masave për ndërtimin e ambienteve të reja të sigurisë në Komisaritin e Policisë Vlorë dhe Sarandë sipas kërkesave të Ligjit Nr.9749, datë 04.06.2007 *“Për Policinë e Shtetit”*, Manualit *“Për Rregullat e Trajtimin e Sigurimin e të Ndaluarve dhe Arrestuarve në Dhomat e Sigurisë në Njësitë Policore”*.
3. Marrjen në analizë të procedurave dhe ligjshmërisë së rivënies në përdorim të dhomave të sigurisë në Komisaritin Sarandë kushtet aktuale të të cilit përbëjnë trajtim degradues, si edhe cenojnë dinjitetin e çdo personi që mbahet në këto ambiente.
4. Marrjen e masave të menjëhershme për sigurimin e shërbimit mjekësorë në Komisaritin e Policisë Sarandë në mënyrë që të realizohet për personat e ndaluar/arrestuar kontrolli mjekësor brenda 24 orëve sipas kërkesave të ligjit.
5. Marrjen e masave të menjëhershme për trajtimin e të ndaluarve/arrestuarve në Komisaritin e Vlorës me ushqim, sipas kërkesave të përcaktuara në aktet normative.
6. Marrjen e masave për pajisjen dhe plotësimin me përgjegjësi të librit të personave të shoqëruar në Komisaritet Sarandë dhe Delvinë dhe Stacionin e Policisë Himarë.
7. Marrjen e masave për vënien në përdorim, sa më parë të jetë e mundur të librit të ankesave për personat e shoqëruar, ndaluar/arrestuar në të gjithë Komisaritet e Policisë në vartësi të Drejtorisë Policisë së Qarkut Vlorë.
8. Marrjen e masave për respektimin e dispozitave ligjore të K.Pr.Penale lidhur me shënimin në procesverbal të çastit (orës së saktë) të arrestimit apo ndalimit të shtetasve dhe të mos trajtohen fillimisht si të shoqëruar.

9. Marrjen e masave për vendosjen e sistemit të monitorimit në ambientet e shoqërimit, sigurisë dhe në veçanti atij të intervistimit në të gjithë Komisaritet e Policisë në vartësi të Drejtorisë Policisë së Qarkut Vlorë.
10. Marrjen e masave për krijimin e dhomave të monitoruara të intervistimit të shtetasve nga Oficerët e Policisë Gjyqësore, në Drejtorinë e Policisë Qarkut Vlorë dhe në komisaritet në varësi të saj.

Për qëndrimin dhe masat që do merrni në zbatim të këtij rekomandimi, të vihemi në dijeni brenda afatit 30 ditor sipas nenit 22 të Ligjit Nr.8454 dt.04.02.1999 “Për Avokatin e Popullit”.

Duke besuar në mirëkuptimin dhe bashkëpunimin tuaj,

AVOKATI I POPULLIT

Igli TOTOZANI